

Hattfjelldal kommune
O.T. Olsens vei 3 A
8690 Hattfjelldal

Saksbehandler, innvalgstelefon
Øyvind Skogstad, 75 53 15 68

Tillatelse til skadefelling av gaupe - deler av Hattfjelldal og Grane kommuner - Byrkije reinbeitedistrikt

Fylkesmannen viser til søknader fra Byrkije reinbeitedistrikt og Hattfjelldal kommune den 28. mars 2019 om skadefelling av gaupe i deler av Hattfjelldal og Grane kommuner. Vi viser også til telefonsamtaler med Tor Enok Larsen i Byrkije reinbeitedistrikt og Lisbeth Northug i Hattfjelldal kommune samme dag.

Vedtak

- Fylkesmannen gir Hattfjelldal kommune tillatelse til skadefelling av én gaupe i deler av Grane og Hattfjelldal kommuner fra og med 29. mars 2019 til og med 11. april 2019. Tillatelsen gjelder med tilhørende vilkår nederst i dette brevet.*
- For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Fylkesmannen fra viltlovens § 21 og tillater bruk snøskutere for å lokalisere og avdekke spor etter gaupe med følgende begrensninger:*
 - Område hvor det kan brukes snøskutere til å lokalisere og avdekke spor etter gaupe er avgrenset til en radius på 10 kilometer ut fra sentrum i skadesituasjonen i Skinnfjell-området.*
 - Det kan benyttes inntil 2 snøskutere innenfor fastsatt fellingsperiode.*
- Hattfjelldal kommune gis dispensasjon fra motorferdselsforbudet i Auster-Vefsna naturreservat i forbindelse med gitt tillatelse til skadefelling av gaupe. Vedtaket er gjort med hjemmel i § 8 i verneforskriften.*

Vilkår for dispensasjonen:

 - Dispensasjonen er kun gyldig i gitt periode for skadefelling.*
 - Gjelder for inntil to snøskutere for å lokalisere og avdekke spor i tråd med vedtak om skadefelling.*
 - Våpen skal være forsvarlig nedpakket under kjøring, jf. § 84 i våpenforskriften.*

Grunnlaget for avgjørelsen - skadefelling

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet vedtok den 14. februar 2019 en kvote på tre betinga fellingstillatelser for gaupe i Nordland i perioden 16. februar til 31. mai 2019. Denne kvoten ble fylt den 9. mars. Direktoratet utvidet samme dag kvoten med ytterligere to gauper, hvorav den ene ble skutt samme dag. Det gjenstår dermed ett dyr på kvote for betinga fellingstillatelser for gaupe i Nordland fram til og med 31. mai 2019.

Skadefelling er et tiltak for å avhjelpe akutte skadesituasjoner i beitesesongen. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er det fastsatt følgende forvaltningsprinsipper for gaupe:

- 2.2.2 (...) Vedtatte regionale bestandsmål for gaupe skal oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.2.3 Prioriterte beiteområder: (...) Innenfor byrdefordelingsområde for gaupe er både beitedyr og gaupe prioritert.
- 2.2.5 Sauedrift, tamreindrift og andre produksjoner basert på utmarksbeite i byrdefordelingsområdet for gaupe må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe. Tapsforebyggende tiltak skal prioriteres til beitebrukere innenfor byrdefordelingsområdet ut fra skadeomfang, skadepotensiale og muligheter for tilpasninger.
- 2.4.1 Det regionale bestandsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.4.2 Bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket, ved målstyrt bruk av jaktkvoter.
- 2.4.3 Byrdefordeling: Det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden for beitebrukerne fordeles. Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gaupe per år. Små distrikt skal ikke ha mer enn en familiegruppe per år. Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for kvotejakt, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.
- 2.4.4 Når bestandsmålet for gaupe er oppnådd skal det åpnes for kvotejakt på gaupe i hele fylket. Dette skal bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd skal det åpnes for en begrenset kvotejakt, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og fordeling.
- 2.4.5 Utenfor fastlandet skal det åpnes for kvotefri jakt.
- 2.4.6 Skadefelling av gaupe er aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Viktige vurderingspunkt for skadefelling av gaupe: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. gaupebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.

Rovviltforskrifta § 9 slår fast at felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark,
- b) skadenes omfang og utvikling,
- c) potensialet for framtidige skader,
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven §

5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Gaupebestanden i Nordland

Siste rapport om gaupe fra overvåkingsprogrammet er NINA Rapport 1519 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2018*. Vi viser også til vurderinger gjort i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av 1. juni 2018 og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

I region 7 (Nordland) er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Det er i den siste treårsperioden (2016-2018) registrert gjennomsnittlig 7 årlige ynglinger i fylket og bestanden har dermed vært under fastsatt bestandsmål de siste årene.

Forrige vinter ble det registrert en gaupefamilie i det aktuelle fellingsområdet. Det er også registrert spor etter gaupefamilie inneværende vinter.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Gjennomsnittlig over de siste tre årene ligger bestanden av gaupe under det fastsatte bestandsmålet for region 7. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt Fylkesmannen myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom.

Fylkesmannens vurdering - skadefelling

Byrkije reinbeitedistrikt viser i søknaden til at gaupe fremdeles forårsaker tap i vinterbeitene. De har rein spredd over et større område og viser til at det er vanskelig å dokumentere kadaver uten å forstyrre rein. De erfarer at så snart de tøyer grensene og beveger seg inn i flokken så finner de kadaver. De viser til at de nesten daglig ser spor av gauper som går inn og ut av flokken, og at alt tyder på at skadebildet er større enn det man kan dokumentere uten å forstyrre reinen. Distriktet mener skadefelling er eneste løsning på situasjonen, og de ønsker at fellingsforsøk gjennomføres av kommunalt skadefellingslag.

Tidligere i vinter er det ifølge Rovbase påvist seks rein drept av gaupe i Storfiplingdalen og sørøst for Skinnfjellet. På grunn av disse tapene ble det gjennomført skadefelling av gaupe, hvor en voksen hanngaupe ble skutt 5. mars. Reindriften har den siste uka meldt om nye tap og stor gaupeaktivitet i det samme området. Tre rein er påvist drept av gaupe den siste uka, den siste funnet 27. mars.

I oktober 2018 ble det påvist to sauer drept av gaupe i det samme området. Videre ble det i januar-april 2018 påvist 26 rein drept av gaupe i området.

Reineierne melder om stor aktivitet av både gaupe og jerv, og at rovdyrene i tillegg til direkte tap, også forårsaker uro og jaging i en årstid hvor det er viktig med beitero for å kunne utnytte de områdene som har gode beiter.

Normalt har distriktet reinen i Sverige på denne tiden, men i år var det ikke mulig for dem å flytte dit. Distriktet tilleggsfører i området, samt at de har fått akuttmidler til intensiv gjeting. Erfaringer fra i vinter og fra tidligere vintre viser imidlertid at det er vanskelig å forebygge tap til gaupe.

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som byrdefordelingsområde for gaupe, hvor både beitedyr og gaupe er prioritert. Beitebrukere i byrdefordelingsområdet må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe.

Miljødirektoratet har ikke åpnet for kvotejakt på gaupe i Nordland denne vinteren. Avgjørelsen ble påklaget til Klima- og miljødepartementet som ikke tok klagen til følge. Departementet la i klagebehandlingen vekt på at gaupebestanden ligger under det nasjonale bestandsmålet for gaupe, både for landet som helhet og for region 7. Det ble også lagt vekt på at fylkesmannen er gitt betingede skadefellingstillatelser som kan iverksettes når vilkårene for dette er til stede.

Konklusjon

Fylkesmannen legger vekt på omfanget av påviste tap i vinter, beitesituasjonen i distriktet og meldinger om stor gaupeaktivitet i området, samt erfaringer fra samme område i fjor vinter. Vi vurderer at det ikke foreligger noen andre tiltak som kan gi tilfredsstillende tapsreducerende effekt, og at det kan forventes økte tap i tiden framover dersom det ikke felles gaupe. Vi legger også vekt på at uttak av gaupe i dette området kan forventes å ha en tapsreducerende effekt for sauene i området.

Motorferdsel i forbindelse med skadefellingsforsøket – Viltloven § 21

Fylkesmannen kan ved vedtak om skadefelling av rovvilt i medhold av rovviltforskriften § 9, sette til side de regler som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder. Viltloven § 21 forbyr bruk av motorkjøretøy til blant annet lokalisering av vilt.

Effektiv sporing i fellingsområdet er viktig for å øke sjansene for å lykkes med fellingsforsøket, og for å øke sjansene for å felle det skadegjørende individet. For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Fylkesmannen fra viltlovens § 21 og tillater bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor etter gaupe i et område med radius 10 kilometer ut fra sentrum i skadesituasjonen i Skinnfjell-området. Dispensasjonen gjelder for inntil to snøskutere innenfor fastsatt fellingsperiode.

Forfølgelse og avledning av viltets oppmerksomhet med snøskuter er ikke tillatt, og det er heller ikke lov å felle vilt fra snøskuter. Våpen skal være forsvarlig nedpakket under kjøring, jf. § 84 i våpenforskriften.

Dersom det skal brukes motorkjøretøy i utmark, er det også nødvendig med kommunens tillatelse etter forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (motorferdsselforskriften). Slik tillatelse kan kommunen gi i medhold av motorferdsselforskriften § 6. Dersom fellingslaget ønsker å transportere jegere ut i terrenget, må kommunen gi tillatelse til dette – da er det kommunen som vurderer hvilke vilkår som skal gjelde, herunder antall skutere som kan brukes. Vi gjør også oppmerksom på at den enkelte grunneier har anledning til å nekte kjøring selv om det er innhentet dispensasjon fra kommunen og evt. vernemyndighet.

Motorferdsel i verneområder

Evt. bruk av snøskuter innenfor verneområder krever tillatelse fra vernemyndighet. Innenfor fellingsområdet er det naturreservater hvor Fylkesmannen er vernemyndighet og naturreservater hvor kommunen er vernemyndighet. Videre er Børgefjell nasjonalparkstyre myndighet i nasjonalpark og landskapsvernområde.

Fylkesmannen har vurdert behovet for bruk av snøskuter i Auster-Vefsna naturreservat for å lokalisere og avdekke spor etter gaupe, og har gitt dispensasjon fra motorferdselsforbudet i forbindelse med fellingstillatelsen. Vurdering og begrunnelse følger nedenfor. Dersom fellingslaget mener det er behov for å kjøre i andre verneområder, må fellingslaget innhente tillatelse fra vernemyndigheten i forkant.

Vurdering og begrunnelse

Med bakgrunn i topografien i området er det er begrensede muligheter for bruk av snøskuter i Auster-Vefsna naturreservat. I forbindelse med skadefelling innvilger Fylkesmannen tillatelse til bruk av skuter for å lokalisere og avdekke spor etter gaupe. Det kan i noen tilfeller være behov for å kjøre også innenfor grensene for Auster-Vefsna naturreservat. Fylkesmannen mener den aktuelle ferdsele vil være svært begrenset og i liten eller ingen grad påvirke verneverdiene i naturreservatet. Verneverdiene er knyttet til kalkskog og skogøkosystemet i elvedalen. Området er svært artsrikt og med en rekke arter knyttet til gammel skog. Motorferdselen medfører ingen hogst eller påvirkning på skog eller planter, men kan virke forstyrrende på dyre og fugleliv. Skadefelling skjer på snøføre og påvirkningen ansees som liten. Fylkesmannen innvilger derfor dispensasjon. Dispensasjonen er i tid og omfang begrenset likt med tillatelse til skadefelling og dispensasjon fra viltlovens § 21.

Lovgrunnlag

Auster-Vefsna naturreservater ble vernet 10. november 2017. Fylkesmannen i Nordland er forvaltningsmyndighet. De fullstendige verneforskriftene for områdene er tilgjengelig på www.lovdata.no. Følgende bestemmelser er relevante for denne saken:

- Formålet med fredningene er å bevare en stor elvedal med truet, sjelden og sårbar natur med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området representerer en rekke sjeldne naturtyper, med unik kombinasjon av størrelse, urørthet og variasjon. Området har en særlig betydning for biologisk mangfold i form av blant annet en grunnlendt, åpen reinrose-rødflangre-kalkskog som er unik og et svært høyt antall truede og sårbare arter. Området har særskilt naturvitenskapelig verdi. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget. (§1)
- Dyre- og fuglelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt. Hunder skal holdes i bånd (kap. IV, nr. 2).
- Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk er tillatt (§4 punkt 3).
- Innenfor reservatets grenser er motorferdsel til lands og til vanns, herunder start og landing med luftfartøy, forbudt (§ 5 punkt 1).
- Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48 (§ 8).

Naturmangfoldloven §§ 8-12 er brukt som retningslinjer for vår vurdering.

Økonomiske rammer for fellingstillatelsen

Det stilles kr 15 000,- til rådighet til dekking av utgifter (ikke lønn) til personellet, jf. rovviltforskrifta § 9. Videre vil deltakere på kommunalt/interkommunalt skadefellingslag motta godtgjøring for fellingsforsøket i samsvar med rovviltforskrifta § 9a. Det fastsettes ramme for utbetaling av godtgjøring på inntil 40 000,-. Dersom det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at fellingene ikke kan gjennomføres innenfor den økonomiske rammen, må kommunen ta kontakt med Fylkesmannen og avtale dette i *forkant*.

Maksimal døgnsetts per jeger er kr 1600,-. Se mer informasjon om godtgjøringsordningen i brev av 18.06.2012 til kommunen. Merk at deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskrifta § 15.

Bruk av hund

Hund kan være et nyttig hjelpemiddel både under fellingsforsøket og i forbindelse med evt. ettersøk. Fylkesmannen viser til at løs hund i områder med husdyr/rein krever spesiell aktsomhet fra brukeren, for å unngå skade/ jaging av beitedyr.

Vilkår knyttet til vedtaket

1. Fellingstillatelsen gjelder fra og med 29. mars til og med 11. april 2019.
2. Tillatt område for felling er Hattfjelldal kommune sør for Røssvatnet og Grane kommune øst for E6.

Fellingsforsøk skal ha utgangspunkt i tapssituasjonen den siste uka, og styres til områder med ferske tap og slik at man så langt det er mulig retter jakten på skadegjørende individ.

3. Fellingslaget skal gi en kort statusrapport for fellingsforsøket minimum annethvert døgn, dette kan gjøres per e-post til fmnooys@fylkesmannen.no eller SMS til vakttelefonen; 47829091.
4. Sluttrapport fra fellingsforsøket skal sendes til Fylkesmannen i Nordland snarest mulig etter avsluttet fellingsforsøk, og senest innen 28. februar 2019. Rapporten skal inneholde en beskrivelse av fellingsinnsats, aktivitet av rovvilt, erfaringer med fellingsforsøket og omfanget av skuterbruk, samt kostnadsoverslag og anmodning om utbetaling av økonomisk støtte.
5. Hattfjelldal kommune er ansvarlig for fellingsforsøket og oppnevner deltagere på fellingslaget. Det skal oppnevnes en fellingsleder. Kun personer som står på lista over deltakere i fellingslaget kan delta på fellingsforsøket, og slik liste skal sendes til Fylkesmannen før fellingsforsøket starter. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med dette brevets innhold. Fellingsleder er ansvarlig for å gjøre brevet kjent for fellingslaget, samt å kontrollere at deltagerne har avlagt storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret. Det bør være et begrenset antall deltagere av gangen, slik at man får et hensiktsmessig fellingsforsøk.
6. Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.
7. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Hos Fylkesmannen kan det på dagtid gis beskjed på telefon 75 53 15 00 og etter

arbeidstid på Fylkesmannens vakttelefon 478 29 091. Den som feller dyr skal fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.

8. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
9. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
10. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal så raskt som mulig bringes til Norsk institutt for naturforskning i Trondheim. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instruks.
11. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi per e-post:

Børgefjell nasjonalparkstyre v/ nasjonalparkforvalter

Byrkjje reinbeitedistrikt v/ Tor Enok Larsen

Foreningen Våre Rovdyr

Grane kommune

Mattilsynet

Miljødirektoratet

Nordland bonde- og småbrukarlag

Nordland Bondelag

Nordland Reindriftssamers Fylkeslag

Nordland Sau og Geit

Norges Naturvernforbund – Nordland

Rovviltnemnda i Nordland

Statens naturoppsyn

Statskog Fjelltjenesten